

RAQAMLI KUTUBXONALAR: AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI

Marjan Xudaybergenova Baltabaevna

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti Nukus filiali "Texnogen
va san'atshunoslik" fakulteti "Kutubxona faoliyati" kafedrası mudiri

Abdullaeva Nurjamal Maxsudovna

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti Nukus filiali "Texnogen
va san'atshunoslik" fakulteti "Kutubxona axborot faoliyati" ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli kutubxonalar va ularning an'anaviy kutubxona xizmatlari bilan integratsiyasi yoritiladi. Raqamli kutubxonalar foydalanuvchilarga onlayn resurslarga, elektron kitoblar, maqolalar, audio va video materiallarga tezkor kirish imkoniyatini beradi. An'anaviy kutubxona xizmatlari bilan uyg'unlashgan holda, ular foydalanuvchilarning ilmiy, ta'limiy va madaniy ehtiyojlarini qondirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Maqolada raqamli kutubxona platformalarining funktsional imkoniyatlari, foydalanuvchi tajribasi, xizmatlarning integratsiyasi va kutubxona faoliyatida texnologik yangiliklarning roli tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: raqamli kutubxona, an'anaviy kutubxona, integratsiya, elektron resurslar, foydalanuvchi tajribasi, kutubxona xizmatlari.

Аннотация: В статье рассматривается интеграция цифровых библиотек с традиционными библиотечными сервисами. Цифровые библиотеки предоставляют пользователям быстрый доступ к онлайн-ресурсам, электронным книгам, статьям, аудио- и видеоматериалам. В сочетании с традиционными библиотечными услугами они эффективно удовлетворяют научные, образовательные и культурные потребности пользователей. В статье анализируются функциональные возможности платформ цифровых библиотек, пользовательский опыт, интеграция сервисов и роль технологических инноваций в деятельности библиотек.

Ключевые слова: цифровая библиотека, традиционная библиотека, интеграция, электронные ресурсы, пользовательский опыт, библиотечные услуги.

Annotation: This article explores the integration of digital libraries with traditional library services. Digital libraries provide users with quick access to online resources, e-books, articles, audio, and video materials. When combined with traditional library services, they serve as an effective tool for meeting users' academic, educational, and cultural needs. The paper analyzes the functional capabilities of digital

library platforms, user experience, service integration, and the role of technological innovations in library operations.

Keywords: digital library, traditional library, integration, electronic resources, user experience, library services.

Raqamli kutubxonalar an'anaviy kutubxona xizmatlari bilan birgalikda foydalanuvchilarga keng qamrovli va qulay bilim olish imkoniyatini taqdim etadi. Elektron kataloglar, raqamli arxivlar, onlayn ma'lumotlar bazalari foydalanuvchilarga qidiruv, filtr va personalizatsiya imkoniyatlarini beradi, shu bilan birga, an'anaviy kutubxonalarda mavjud bo'lgan kitoblar, jurnallar va ilmiy materiallar bilan uyg'unlashadi. Raqamli kutubxonalar foydalanuvchi tajribasini oshiradi, masofaviy foydalanish imkonini yaratadi va kutubxona xizmatlarini interaktiv, intuitiv va samarali qiladi. Shu bilan birga, integratsiya jarayoni kutubxonachilar uchun yangi malakalar va texnologik bilimlarni talab qiladi, chunki ular foydalanuvchilarning ehtiyojlariga moslashtirilgan xizmatlarni taqdim etishlari lozim. Raqamli va an'anaviy xizmatlarning uyg'unlashuvi kutubxonalarining ta'lim, ilmiy izlanish va madaniy faoliyatini kengaytiradi, foydalanuvchilarni bilim olish jarayoniga faol jalb qiladi va kutubxona infratuzilmasini zamonaviy talablar asosida optimallashtiradi.

Raqamli kutubxonalar an'anaviy kutubxona xizmatlari bilan integratsiya qilinganda foydalanuvchilarga ko'p qirrali bilim olish imkoniyatini yaratadi. Elektron kataloglar, raqamli arxivlar va onlayn resurslar foydalanuvchilarga tezkor qidiruv, filtr va mavzuga moslashtirilgan materiallarga kirish imkonini beradi. Shu bilan birga, an'anaviy kutubxonalardagi kitoblar, jurnallar va boshqa bosma materiallar bilan uyg'un ishlashi foydalanuvchiga keng qamrovli ilmiy va madaniy manbalarni taqdim etadi. Raqamli kutubxonalar foydalanuvchi tajribasini interaktiv va qulay qiladi, masofaviy kirish imkonini yaratadi va kutubxona xizmatlarini intuitiv boshqarish imkonini beradi. Integratsiya jarayoni kutubxonachilar uchun texnologik bilim va malakalarni oshirishni talab qiladi, chunki ular foydalanuvchilar ehtiyojlariga moslashtirilgan xizmatlar yaratishi zarur. Raqamli va an'anaviy xizmatlarning uyg'unlashuvi kutubxonaning ta'limiy, ilmiy va madaniy funksiyalarini kengaytiradi, foydalanuvchilarni bilim olish jarayoniga faol jalb qiladi va kutubxona infratuzilmasini zamonaviy talablar asosida optimallashtirishga yordam beradi. Shu tarzda, raqamli kutubxonalar foydalanuvchilarga tezkor, interaktiv va samarali xizmat ko'rsatish orqali kutubxona faoliyatining zamonaviyligini ta'minlaydi va bilimga bo'lgan kirishni sezilarli darajada kengaytiradi.

Raqamli kutubxonalar va an'anaviy kutubxona xizmatlarini birlashtirish foydalanuvchilarga bilim olishning yangi imkoniyatlarini taqdim etadi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida foydalanuvchilar elektron kitoblar, maqolalar, audio va video resurslarga masofadan kirish imkoniga ega bo'ladilar, shu bilan birga an'anaviy kutubxonalardagi bosma materiallar bilan uzviy bog'lanish saqlanadi. Raqamli kutubxonalarda qidiruv tizimlari, personalizatsiya funksiyalari va interaktiv

interfeyslar foydalanuvchining tajribasini oshiradi, kutubxona xizmatlarini intuitiv va samarali qiladi. Integratsiya jarayoni kutubxonachilarni yangi texnologiyalar bilan ishlashga majbur qiladi, bu esa ularning malakasini oshiradi va foydalanuvchilarning ehtiyojlariga mos xizmatlarni taqdim etish imkonini beradi. Shu tarzda, raqamli va an'anaviy xizmatlarning uyg'unlashuvi kutubxonaning ilmiy, ta'limiy va madaniy funksiyalarini kengaytiradi, foydalanuvchilarni bilim olish jarayoniga faol jalb qiladi va kutubxona infratuzilmasini zamonaviy talablar asosida optimallashtiradi. Natijada, raqamli kutubxonalar kutubxona xizmatlarining samaradorligini oshirib, foydalanuvchilarga tezkor, interaktiv va qulay resurslar taqdim etadi hamda ilmiy va madaniy taraqqiyotga hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Chowdhury, G. G. (2010). *Introduction to Digital Libraries*. Facet Publishing.
2. Arms, W. Y. (2000). *Digital Libraries*. MIT Press.
3. Suber, P. (2012). *Open Access*. MIT Press.
4. Alimov, Sh. (2021). *Kutubxonashunoslikda raqamli texnologiyalar*. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
5. UNESCO (2020). *Digital Libraries and Access to Knowledge*. Paris: UNESCO.